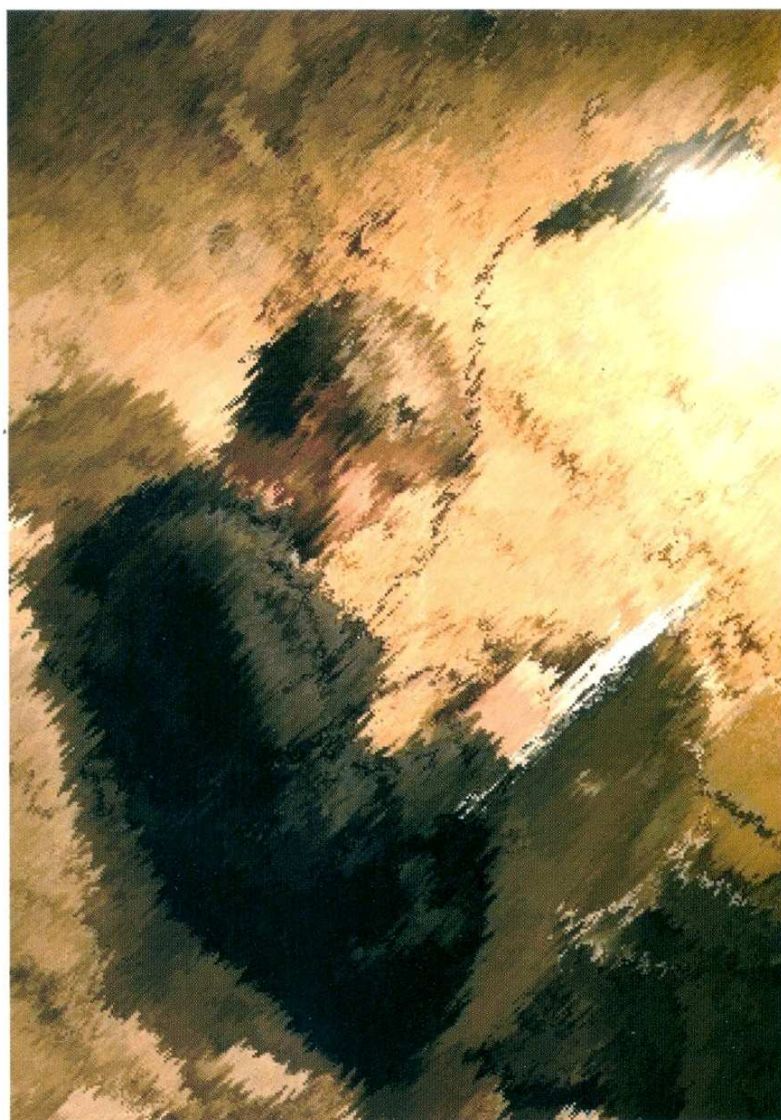

Recerca i investigació

Pere Canton i Playà

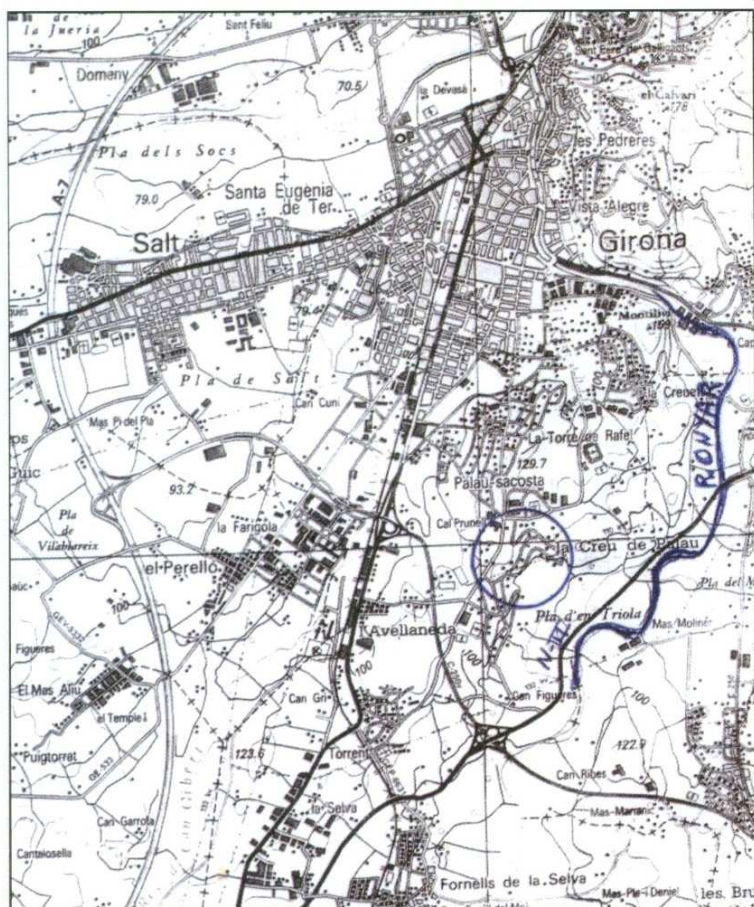
**Palau II:
una estació del pleistocè mitjà**

PÒRTIC

L'estació paleolítica de Palau II es situa en un turonet de 140 metres sobre el nivell del mar, a la ribera dreta del riu Ter, al sud-est de la ciutat de Girona, en terrenys del barri de Palau-Sacosta; emplaçada en el lloc conegut com la Creu de Palau.

Les obres de construcció de les cases de la Creu de Palau destruïren gran part d'un paisatge que s'havia conservat gairebé intacte i del qual es podia fruir. Malgrat tot es possible de trobar-hi encara una recolzada tranquil·la ; petits espais de silenci, racons que presenten perspectives botàniques d'una gran bellesa; si hom té un temperament una mica donat a viure al marge de l'agitació humana, es pot passar aquí hores molt agradables i gaudir de l'espectacle de la natura en tota la seva esplendor i tota la seva magnificència. Per dir-ho amb exactitud necessària, al trepitjar lo que fou el jaciment sentim un xoc estrany, tenim la sensació de trobar-nos davant d'una cosa diferent, sinó d'una cosa absolutament i voluntàriament distinta; emplaçats en aquesta terra tan copiosament transitada, una terra en la qual han deixat el seu rastre el pas de generacions obscures, totalment oblidades. Considerem que tots els esforços que puguin fer-se per conèixer i valorar el passat han de donar-se per ben esmerçats.

Quan bufa la tramuntana, amb el sol clar i translúcid, les llunyanies es veuen a tocar; des de aquesta talaia el panorama, sempre canviant de llums ombres i colors, és d'una incomparable bellesa, d'una lluminositat radiant. Així doncs l'estada de l'home primitiu

Situació encerclada de Palau

en aquest àmbit es justifica per una concentració de vida creada per la geografia.

El jaciment es troba al marge esquerre de la carretera dita pujada de la Creu de Palau, continuació del carrer de la rutlla i que s'enfila fins monument la Creu de Palau (a uns tres-cents cinquanta metres abans d'arribar-hi), orientat al nord, en un lleuger vessant proper al cim del turó, el lloc es dominant, a migdia i ponent s'observa fàcilment la plana Salt-Girona travessada pel Ter, a llevant s'obre pas l'Onyar. Els materials que formen el cim del puig són conglomerats (quarsos, quarsites, granits, pissarres, lidites, òxids de ferro), sorres i argiles vermelloses. Hi ha boscos d'alzines, roures i pins.

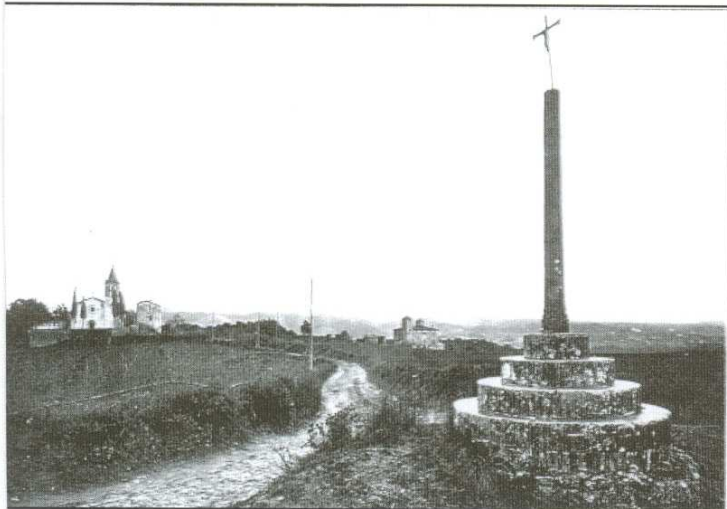
L'antic terme de Palau-Sacosta, que va ser unit al de Girona l'any 1962, s'estén pels dos vessants de la serra que tanca pel sud el pla de Girona, a l'esquerra del riu Onyar, que forma en part, el límit sud-oriental del terme. Aquest antic municipi de 6 km², que ocupava també una part d'aquest pla, és regat per l'Onyar, per diverses rieres d'aquest riu i pel

Güell, que toca el límit occidental del terme. El municipi comprenia els nuclis situats a la part baixa; veïnats de la Rutlla i de l'Avellaneda i el poble antic, centrat per l'església parroquial, damunt la costa que trobem esmentada en el topònim. L'església està dedicada a Sant Miquel, ja esmentada al Llibre Verd del capítol de Girona en l'any 1182; sobre l'antiga, els anys 1940 i 41 es va construir l'actual.

Palau-Sacosta esdevé un lloc de pas secular, situat al mig del gran corredor natural de comunicació nord-sud, que enllaça longitudinalment la plana de l'Empordà per el pas del Congost, a la vall mitjana del riu Ter, amb la depressió pre-litoral, formant un dels principals camins del país, des de la prehistòria permet comunicar la península Ibèrica amb la resta d'Europa a través del passos més orientals dels Pirineus. És l'eix vertebrador de l'entrada a Catalunya, i per aquí ha caminat tota la prehistòria i la història de la nostra terra.

El que hom pot assegurar es que, en època romana passava pel cim de la carena un camí important, assenyalat amb esteles mil·liàries, que conduïa a Caldes de Malavella. L'any 1931 fou trobada al capdamunt del carrer de la Rutlla una d'aquestes pedres, que ara es pot examinar al museu de Sant Pere de Galligants.

En temps romans trobem el recorregut d'un primigeni traçat que els llatins anomenaren la Via Augusta; sortia de Girona cap al sud, seguint l'actual carrer de la Rutlla, pujava per Palau i continuava cap a Fornells en direcció Caldes. El recorregut natural d'accés més fàcil fet servir en la prehistòria, durant la baixa Edat Mitjana i l'època Moderna fou i es l'actual comunicació Girona

En primer terme l'antiga creu de Palau i el camp on van aparèixer l'any 1975 els primers materials paleolítics. Al fons, les torres, l'església i el cementiri.

– Barcelona, que circulava en paral·lel al camí Girona-Caldes, però entre un i dos quilòmetres més a l'oest, endinsant-se al pla, amb la qual cosa s'estalviava el desnivell de la costa de Palau.

Palau-Sacosta és esmentat en un document de l'any 898 com Palacium. El castell senyorial de les Torres de Palau, situat davant de l'església va ser bastit l'any 1495 per Joan Sarriera, els descendents d'aquest personatge serien després comtes de Solterra; la part més antiga de l'edifici pot datar-se al segle XIII.

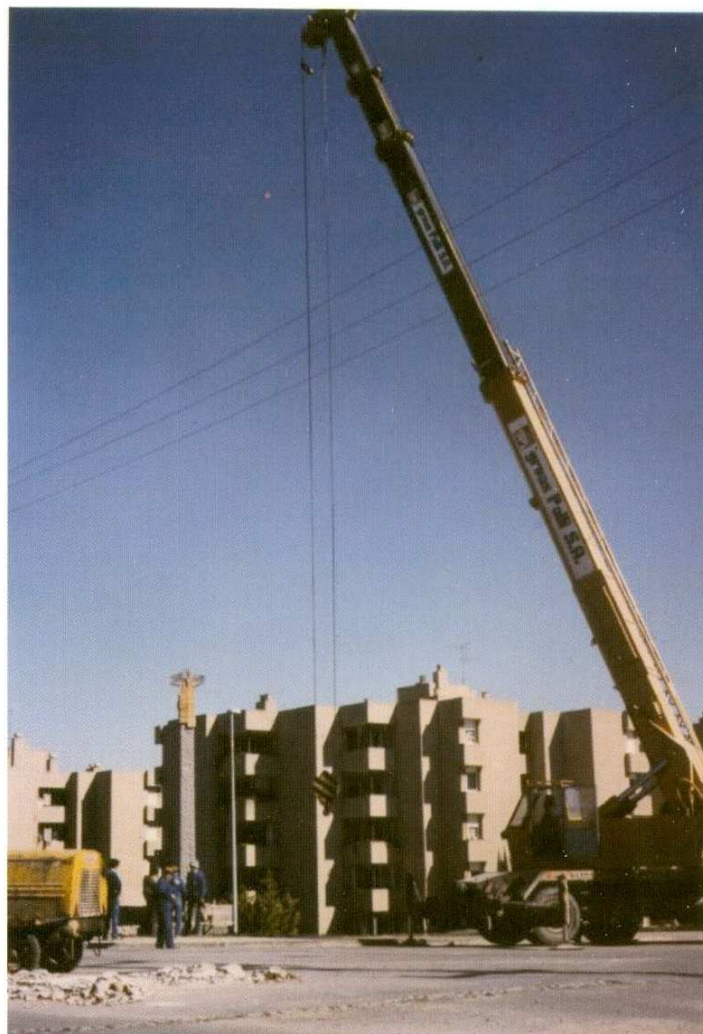
Entre els diversos masos que es conserven és força interessant el de Can Barril, en el qual destaca la presència d'una torre de defensa, l'edifici és de tres pisos d'alçada, de planta quadrada, aixecada amb "opus incertum", com a parament té blocs de pedra regular a les cantonades i dotada d'espitlleres de ballesta per la defensa. Possiblement fou alçada entre els segles XI-XIII, posteriorment es va construir la casa, integrant la torre en el conjunt del mas.

A la banda nord conserva l'estructura d'una finestra gòtica i a la façana sud té dues finestres d'estil renaixentista, ornades amb sengles escuds del llinatge dels Barril. Aquesta família es va refondre amb els Almeda. El document més arcaic on s'esmenta aquesta masia fortificada data de 5 de desembre de 1217; la posseïa Ramon Barril, aquesta nissaga va assolir certa noblesa. Un document de 4 de gener de 1318 esmenta un camí públic com a límit d'unes terres properes a aquest mas, ran del qual devia passar el camí de Caldes.

Des de el mas Barril, emplaçat a 2 quilòmetres del centre i dominant la ciutat, el

general francès Duhesme, va dirigir l'any 1808 el setge a Girona, sense aconseguir obrir les seves portes . A principis de setembre de 1809 el general italià Luigi Mazzuchelli avança sobre la ciutat per afegir-se al setge, va instal·lar el quarter general a la casa Quadrada de Palau (el mas Barril), que va fortificar amb llunetes i bateries ; la plaça gironina resistí fins el 10 de desembre, en aquest tràgic dia Girona es rendí.

El mas Barril es localitza a tocar i probablement ocupant part de l'estació paleolítica de Palau II.

*Trasllat de la nova Creu de Palau
al seu lloc actual.*

CONSIDERACIONS DEL PALEOLÍTIC INFERIOR A CATALUNYA

Configuració física

Amb l'adveniment del Quaternari, es pot dir que l'estructura del país ja estava formada, unes últimes manifestacions geològiques, elevacions en conjunt de tot el massís català, van buidar les darreres conques marines del Rosselló, l'Empordà el Llobregat i el Camp de Tarragona. els rius van haver d'excavar altre cop els llits, i d'aquesta manera es van formar una sèrie de terrasses. Durant el Quaternari es van succeir a les vall interior, no afectades per moviments marins, com és el cas de la vall del Ter, grans transformacions a les seves ribes, causades per les accions de les gran acumulacions de glaç a les geleres del Pirineus (glaciacions) i els subsegüents períodes de desglaç (interglacials).

Aquestes grans pulsacions climàtiques Quaternàries van originar les contraccions i, per causa de les grans masses d'aigua transportades, un esgraonament al costat de les ribes fluvials, especialment en el seu curs mitjà; són les terrasses que varien segons les valls. Al Ter, en el seu pas per Girona, n'hi ha quatre; la més alta, al Puig d'en Roca, està situada a 145 metres sobre el nivell del mar, i a 85 metres sobre el llit actual del riu. Les terrasses més altes són les més velles i a mesura que disminueixen els nivells vers l'actual curs del riu, són més modernes. L'home les va ocupar per diversos motius; Per la proximitat de l'aigua que necessitava.

Per la sequedat dels terrenys per emplaçar-hi els rudimentaris habitatges. Per l'abundància de la primera matèria que utilitzava per confeccionar els seus instruments, identificats generalment en roques dures.

La climatologia del Quaternari

El Quaternari comprèn des de fa aproximadament dos milions d'anys, fins el moment actual, dividit en dos períodes, Pleistocè i Holocè. Aquest últim és va iniciar fa uns deu mil anys abans de la nostra era. El Pleistocè compren doncs la resta del Quaternari. Per tal com l'aparició de l'home en terres catalanes està actualment establerta dins del Pleistocè inferior, analitzarem les oscil·lacions climàtiques que es van succeir durant el període com a factors determinants de la vida i el progrés dels primers habitants.

Durant el Pleistocè s'han dirigit a l'Europa occidental sis períodes de fred intens o glaciacions (Biber, Donau, Günz, Mindel, Riss i Würm); el casquet polar s'anava engrandint i deixava inhabitable les zones del nord i centre d'Europa, per la qual cosa les possibilitats al continent es centraven a la franja sud, és a dir, a França i les penínsules mediterrànies. Cronològicament la glaciació de Günz va del 1.200.000 als 700.000 anys i la de Mindel de 650.000 a 350.000 anys abans d'ara. Entre el final de cada glaciació i el principi de la següent hi ha un interval, són unes fases temperades o menys fredes de transició anomenades interglacials. La dita de Günz-Mindel se situa entre 700.000 i 650.000 anys abans d'ara.

La flora i la fauna

De manera general podem dir que fa uns 700.000 anys es produí un període d'escalfament climàtic (Günz-Mindel o Cromerià), que permeté la reinstal·lació dels boscos delmats per la glaciació precedent. La durada d'aquest període s'ha estimat en uns 500.000 anys. Una nova era glacial s'obrí fa uns 650.000 anys (Mindel), fins fa uns 300.000 anys. Aquest fet provocà la reclusa del bosc i la instal·lació d'espècies vegetals resistents al fred. L'arbre dominant en aquesta època era el pi roig, al llarg de tots aquests anys però, no es van mantenint unes constants totalment fredes, sinó que s'observen fases de millorament climàtic, encara que no són comparables a condicions interglacials.

Les restes més antigues de flora quaternària fòssil han estat trobades a Crespià (Pla de l'Estany), amb un clima atlàntic durant l'inici del Pleistocè, en general hi ha sospita d'una paisatge d'estepa boscosa amb petites agrupacions d'arbres i als indrets més elevats bosc mediterrani amb pi bord.

La seqüència climàtica, com passa a la flora, ha influït també molt en la fauna. Pel que a la interglaciació Günz-Mindel, s'han documentat les restes d'animals incrustats en el travertí de la conca lacustre en la zona de Serinyà-Banyoles en les següents espècies: hipopòtam, rinoceront, i dos tipus d'elefants (*Elephas antiquus* i *Elephas meridionalis*), un més adaptat al fred que l'altre a causa del començament del Mindel. Tenim per tant, una fauna de grans mamífers, als quals caldria afegir èquids, cèrvids, bòvids, etc. per

El mas Barril i el terreny de Palau II abans de construir-hi l'edifici universitari, amb el mas Barril al fons.

completar la variada població animal d'aquest temps i que tenia el seu nucli principal d'habitació a la gran conca del llac de Banyoles, amb dues branques primordials que s'extenien per les valls del Ter i del Fluvià, zones amb gran abundància d'aigua i vegetació. Tot formà condicions favorables per la vida humana en aquelles èpoques remotes.

Els primers homes

Durant el Paleolític inferior, els habitants coneguts de Catalunya se situaven majoritàriament en terrasses de rius i altres indrets a l'aire lliure. Només en un cas, al Cau del Duc de Torroella de Montgrí, hi ha restes d'ocupació d'una cova. L'home d'aquest període, gairebé sempre nòmada i itinerant, tenia com a inquietud principal la recerca d'aliments. Les tres activitats bàsiques per procurar-se la sustentació eren la caça, la recol·lecció i probablement la pesca.

L'organització social paleolítica s'intueix com a molt elemental, els grups nòmades autòctons que es desplaçaven pels territoris catalans no devien constar de més de vint-i-cinc o trenta persones.

La primera troballa humana en terres catalanes, és a l'inici del Riss i va tenir lloc a la cova de l'Aragó, al massís de les Corberes (Rosselló), per un equip de la universitat de Provença, dirigit per Henry de Lumley, la cova es continua excavant. La peça més important, trobada l'any 1971, és un crani d'un individu jove, amb una acusada volta supraorbital, que ha estat inclòs entre els

arcantròpids i homínids del Pleistocè mitjà europeu; aquest primer fòssil humà pot remuntar-se a una edat aproximada de 450.000 a 400.000 anys.

La mancança d'informació sobre els habitants de Catalunya en el Pleistocè inferior, ens fa plantejar la hipòtesis de treball sobre el grup d'homínids descoberts a la província de Burgos, per tal d'aproximar-nos a la constitució física dels homes i dones que en aquest període també podien haver poblat les comarques gironines. Des de 1978 un equip encapçalat pels doctors E. Carbonell, E. Aguirre i J.M^a. Bermúdez, realitzaven excavacions al jaciment conegut com a Sierra de Atapuerca, situat a 15 quilòmetres al nord-est de la ciutat de Burgos. L'any 1994 a l'estació anomenada Gran Dolina, d'aquest complex, es varen trobar restes d'un grup d'hominids amb característiques arcaïques. Es considera que van viure en aquest indret ara fa uns 800.000 anys, es varen recuperar associades a aquells individus restes d'indústria lítica, fauna (ós, elefant, hiena, porc senglar, cérvol, daina, bisó, gat salvatge, castor, marmota i altres rosegadors) i flora (roure, alzina, pi i faig). A aquests fòssils humans se'ls va anomenar Homo Antecessor (home explorador), és per ara el més antic trobat a Europa, tenia una capacitat encefàlica més petita que l'home actual, era alt, robust, de complexió forta, musculatura desenvolupada, caràcters primitius en l'aparell dental i una cara mixta entre el que podem considerar unes faccions d'home primitiu i d'home modern. Com sembla que la seva entrada a la península Ibèrica es va produir ara fa 1.000.000 d'anys pels passos naturals dels Pirineus, ens preguntem si

algun d'aquests grups que arribaren al centre peninsular fou també el poblador de les nostres comarques i concretament ells o els seus descendents els que sovintejaren les riberes del riu Ter.

La indústria lítica

És al Rosselló, a les terrasses de la Tet, el Tec i l'Agli, les deus d'aquests rius neixen a la muntanya del Canigó, és com dèiem, on s'ha manifestat la indústria catalana més arcaica, que sembla remuntar-se a la glaciació de Günz (1.200.000 a 700.000 anys abans d'ara). Els estris són palets tallats molt rústegament damunt una primera matèria de quars de mala fractura.

Però és a les terres de les comarques gironines on fins ara es coneix més bé el Paleolític inferior català, per l'abundància de jaciments que ha descobert l'Associació Arqueològica de Girona; destaquem especialment les estacions del Puig d'en Roca a Girona, aquí ha estat localitzada una indústria molt abundant a còdols treballats, de fisonomia unifacial i bifacial i també de resquills o fragments de roca despresada de la intervenció humana; la matèria primera emprada en la confecció és el quars, la quarsita, el gneis, la cornubianita i el pòfir principalment, productes de l'arrossegament del riu Ter i els seus afluents. Les característiques del conjunt el situen en el final del Paleolític arcaic o en una fase inicial de l'inferior, gairebé paral·lela a la de les terrasses dels rius rossellonenses.

Les indústries lítiques descobertes d'aquesta època corresponen exclusivament

a la dita Pebble Cultura o cultura dels còdols tallats, amb tipologies de "choppers, chopping-tools" discoides, poliedres i un tipus de nucli dit "épannelé"; aquestes indústries, molt semblants a les més velles d'Olduvai (Tanzània), contenen també petits instruments retocats i esclats en brut, s'ha de remarcar l'absència de bifacials complets, però poden contenir un petit nombre de protobifaços de tècnica molt rudimentària.

L'habilitat per fer una eina ha estat assolida mitjançant l'observació, el record i l'experimentació. És l'experiència col·lectiva acumulada del grup i transmesa a través de l'herència social, alhora adquirida pels seus avantpassats per llegat biològic. La fabricació d'instruments no és un producte social només en el sentit que és incorporat per una tradició; la producció i l'ús d'eines demana també la cooperació entre tots els membres d'una comunitat, és per tan una pràctica mancomunada.

EL PALEOLÍTIC INFERIOR A PALAU II

Com era habitual en aquest tipus d'ocupacions en el Paleolític inferior arcaic, petits grups de caçadors, possiblement menys d'una quinzena, s'instal·laven a les zones altes i ben situades, o a les vores dels rius per fer-hi curtes estades. Es traslladaven de manera estacional d'un lloc a l'altre segons la quantitat de recursos i la potencialitat dels àmbits.

La funcionalitat d'un centre d'intervenció (ocupació antropològica) està quasi sempre

lligat a les variables topo-geològic-geogràfiques. L'home elegeix l'espai sobre el que ha de desenvolupar les seves activitats, d'acord amb les seves necessitats objectives, capacitat de transformació i possibilitats que el medi ofereixi.

Un grup humà establí el seu campament en aquesta ribera dreta del riu Ter, a prop d'una cruïlla de camins que transcorren de nord a sud, pas obligat com a ruta migratòria d'animals i homes; elegiren per habitar-hi un petit turó dominant sobre la plana boscosa, un rodal lacustre, ple d'aiguamoixos i de closes fangoses, que s'extenia a les zones baixes de Salt-Girona-Sarrià de Ter-Palau-Sant Julià de Ramis. En els llargs interglacials el clima en aquesta zona era calorós, la vegetació de tipus tropical cobria tota l'àrea que es podia observar, aigües clares i abundants baixaven de la glacera del Pirineu, que es fonia lentament. La fauna, molt abundant (elefants, rinoceronts, cavalls, bòvids, cérvols, isards, cabres, porcs senglars etc.) atreïa la presència de l'home en aquest marge del Ter. Tot plegat constituïa un medi ecològic propici que facilitava la vida d'una petita societat de caçadors autosuficients, perfectament integrada en el medi. La caça i la recol·lecció de fruits naturals, arrels i vegetals permetia una alimentació i vestimenta bàsica. Els homes i les dones d'aquest període no havien domesticat encara el foc.

Aquesta estació presenta caràcters tecnològics i tipomètrics idèntics i coetanis als jaciments de l'entorn immediat com el Puig d'en Roca I i II i Costa Roja, per citar els més

emblemàtics. La qual cosa la podem homologar amb certa fiabilitat dins la següent taula de context.

Període geològic: Pleistocè mitjà.

Cronologia glacial alpina: Interglacial Günz-Mindel.

Estat isotòpic: 19-18.

Context cronològic: 700.000 – 650.000 anys abans d'ara

Període cultural: Paleolític inferior arcaic.

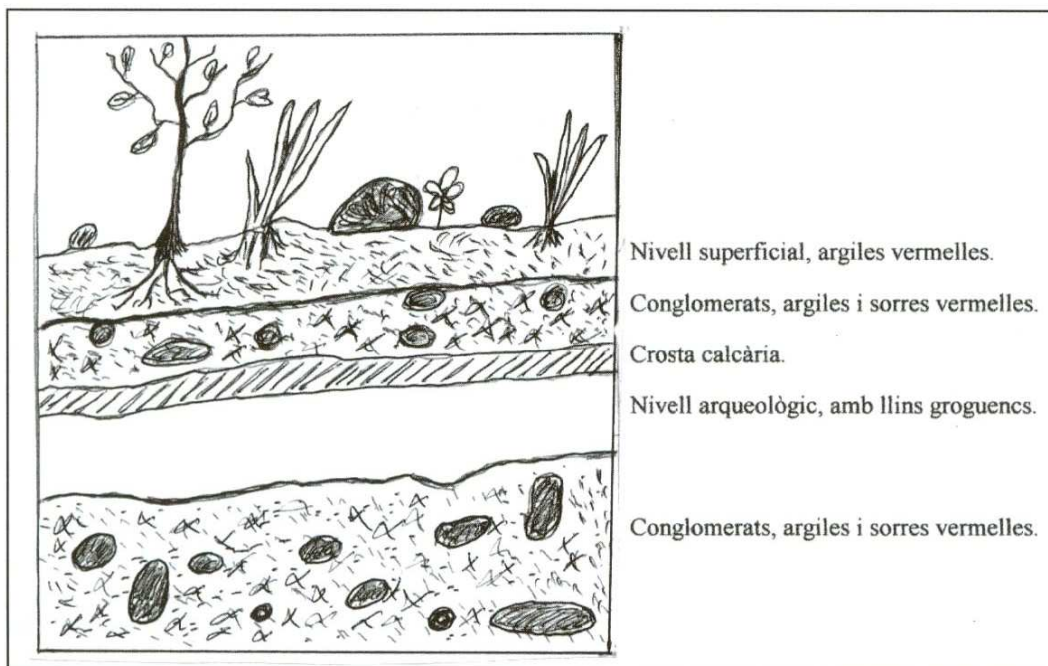
Període tecnològic: Mode 1 o cultura dels Còdols Tallats.

Espècie d'homínid: Homo antecessor.

Classificació de la indústria: Sistema Lògic Analític (d'E. Carbonell).

Localització de Palau II (X) dins del complex paleolític de Palau

Història dels descobriments

L'estació de Palau II és part d'un extens jaciment, que per les troballes realitzades fins ara se situaria entre el lloc que ocupa actualment la Creu fins a tocar la masia dita mas Barril o can Carreras (uns 400 metres).

L'any 1975 s'inicià la urbanització del lloc, es construí un primer grup d'edificis residencials, en un camp situat entre la Creu i l'església de Sant Miquel.

El jaciment de Palau fou descobert per J. Mª de Bedoya, membre de l'Associació Arqueològica de Girona, el mes de maig de 1975, en una zona de Palau-Sacosta que es començà a investigar en descobrir-se en un solar un magnífic "chopper" sobre un còdol

espès de quars. L'acompanyà en una altra visita Josep Canal i s'hi pogué recollir un "epannelé" típic, sense preparació i amb la tècnica centrípeta característica. El suport és un gran còdol de quars blanc acolorit d'una tonalitat groguenca, també es recuperà un groller i rabassut esclat, de taló no cortical, amb arestes laterals de talla, que podia haver servit evidentment com a eina (J. Canal i E. Carbonell, 1989).

Alhora es va produir un fet significatiu; per aquelles dates el grup de recerques de l'A. A. de G. continuava treballant en l'estació paleolítica del Puig d'en Roca, a l'altre extrem de la ciutat, els seus components s'adonaren que unes terres portades d'un altre lloc apareixia indústria lítica similar a la que aquí cercaven, després de les indagacions

pertinents es va arribar a la conclusió que provenien del rebaix que es feia a Palau.

L'any 1981 uns nous moviments de terres, efectuat per la construcció d'un segon grup d'edificis, a tocar els anteriors, facilitaren la descoberta d'un petit lot d'indústria lítica, confeccionada sobre còdols de quars i quarsita, també s'hi recollí algun esclat; els materials els recuperà Joan Abad (J. Abad, *Butlletí n° 5 de l'A.A.G.*).

Una tercera estructura es va començar a aixecar l'any 1997, a continuació del segon grup d'habitatges i el carrer Mercè Rodoreda. Per l'anivellació del terreny amb la zona anteriorment urbanitzada i els fonaments de l'obra, foren necessaris fer grans moviments de terres, la qual cosa deixà al descobert en el tall perpendicular de la paret que dona a la carretera l'estratigrafia de l'assentament prehistòric.

La indústria que a continuació farem referència la vàrem recollir de les piles de terres extretes del lloc, en diverses revisions superficials. L'edifici ja acabat es destinat a residència universitària. Aquest sector

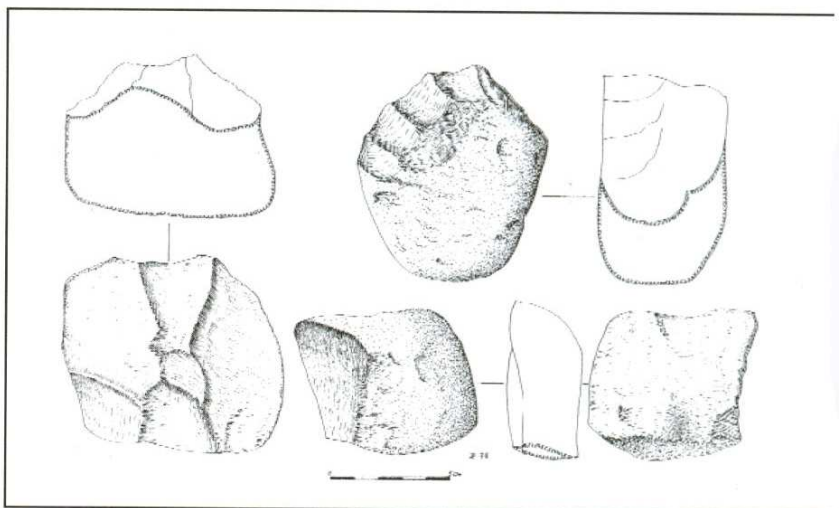
l'anomenem Palau II, per diferenciar-lo de la resta del Complex paleolític.

La indústria lítica representa en realitat, un codi informatiu que ens acostarà a la comprensió de la complexa evolució biològica dels nostre gènere a través de la tecnologia. Fins a l'emergència de les eines lítiques no hi hauria transmissió d'informació complexa fora del codi genètic de l'ADN. Amb la seva aparició comença la humanització, la informació es fa exteriori, d'aquesta manera, la producció lítica desenvolupa la nostra capacitat d'adaptació i es converteix en l'eix de la consciència del nostre gènere.

Indústria lítica

L'aspecte més relacionat amb l'elaboració d'eines és l'obtenció d'aliments, en especial els d'origen animal. El procés de fabricació d'estris condiona i és determinant generalment pel tipus d'activitat econòmica desenvolupada per l'home. Les eines individualitzades a

*Indústria lítica recuperada a Palau I
per J.Canal i J.Mª de Bedoya*

Palau II són les característiques del Pleistocè inferior o mitjà vell, les tècniques de desbast són primàries. Juntament amb els instruments de mida gran "choppers, chopping-tools" n'hi ha també de petits i poden ser indicis d'una elemental activitat domèstica; la presència d'esclats de diferents dimensions i algun nucli, testimonien que els instruments eren fabricats en aquest mateix indret.

Moltes de les eines presenten concreció calcària, en les zones de tall, que són les empremtes de la capa en que es trobaven dipositades en la terrassa fluvial i que autentifiquen que la transformació de l'objecte en instrument és un procés antic; la crosta que s'observa en els estrats del lloc (fa de 15 a 20 mil·límetres de gruix), en un període de clima semiàrid i càlid va cobrir l'esmentada terrassa. Aquesta indústria, per tant, és posterior a la formació de la terrassa i anterior a la concreció que s'hi ha dipositat.

El desmantellament del jaciment no ens va permetre poder comprovar si el conjunt lític formava part d'alguna estructura

d'ocupació determinada. L'escassetat d'indústria lítica en una zona tan extensa ens fa plantejar la possibilitat que el lloc central de l'assentament es trobés en la part superior del turó, actualment, pràcticament aterrat per la construcció de masies, habitatges unifamiliars i la carretera.

Les tècniques de talla més representades són la unifacial i la bifacial, característiques tecnològiques que es donen en les indústries de còdols tallats en la vall mitjana del riu Ter.

La matèria primera emprada és quasi tota de procedència fluvial i en part arrencada o recollida de la base conglomeràtica de la terrassa fossilitzada. com succeeix en tots els jaciments de les ribes del Ter, el material triat principalment per confeccionar instruments és el quars; per a la resta s'han emprat roques complementàries i relegades a una posició secundària.

La composició de la indústria recuperada queda reflexada en la següent estadística per grups i la relació amb la matèria primera, el nombre i el tant per cent:

	B.P	B.N. 1ª G.			B.N. 2ª G.					
Material	Esclats	Choppers	Chopping T.	Nuclis	Rascadores	Raspadors	Ganivets	Puntes	Nombre	%
Quars	31	2	7	14	16	2	2	8	82	87
Quarsita	3	1	2	2			1		9	9.6
Calcedonia	1		1		1				3	3.6
Total	35	3	10	16	17	2	3	8	94	
%	39.5	3.2	10.6	17	18	2.1	3.2	6.4		

Per l'anàlisi sistemàtic d'aquesta indústria hem classificat els instruments en tres grups: a) Bases Positives (esclats); b) Bases Negatives de 1ª Generació (còdols tallats i nuclis); c) Bases Negatives de 2ª Generació (esclats retocats).

Del primer grup s'aprecia un baix nombre d'esclats (no retocats), això és degut a la difícil selecció de peces autèntiques, ja que el quars és una roca local i el seu trencament natural pot donar lloc a confusions.

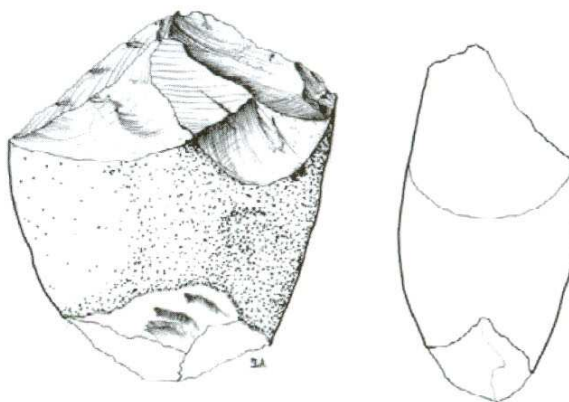
Els esclats tipus Levallois, que requereixen una tècnica de preparació més desenvolupada en són absents; així mateix els dits laminars són molt escassos.

Del segon grup cal assenyalar la mancança de bifaços totals, i predomini de bifaços parcials amb pocs cops i de mida petita; i d'alguns unifacials amb tecnologia rudimentària; de nuclis centripets i d'altres amb extraccions irregulars (boles polièdriques).

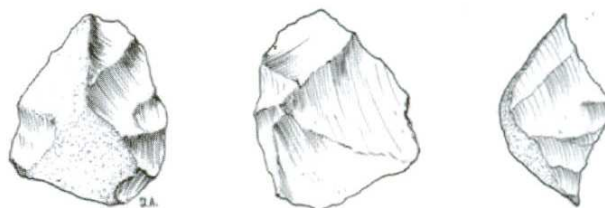
Pel que fa al tercer grup, hegemonia de rascadores, principalment sobre esclats amb pocs retocs i gruixuts; cal mencionar també un nombre considerable de puntes.

La primera matèria triada per la confecció de les eines és el quars (87,2%), per a quasi totalitat de la resta s'ha emprat la quarsita (9,6%). El fet que el quars sigui, amb molta diferència, la roca més utilitzada per fer útils, tot i no ser la més abundant a la vall mitjana del riu Ter, fa pensar en una selecció d'aquest material entre els disponibles a les seves terrasses.

L'estat de les peces, la forta erosió, les arestes quasi perdudes, les intenses pàtines i en especial la morfologia, formen un conjunt tipològic i morfològic homogeni.

Gran còdol tallat per ambdues bandes. El tall superior de unifacial i l'inferior bifacial i enmascarat per concrecions calcàries. Material: quarsita

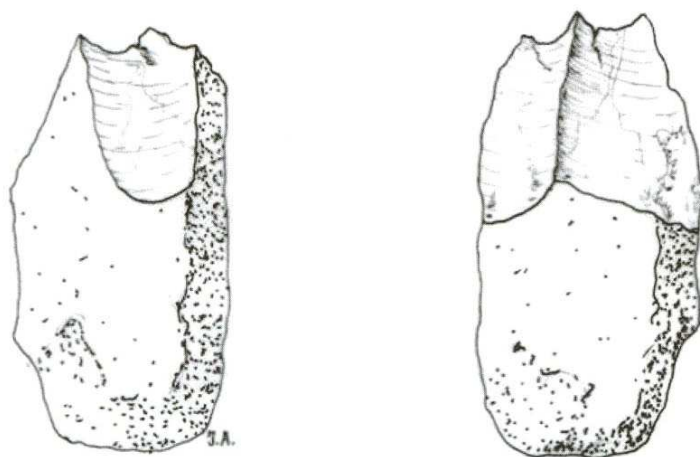
Petit nucli cobert parcialment per concrecions calcàries. La talla és centripeta. Material quarsita

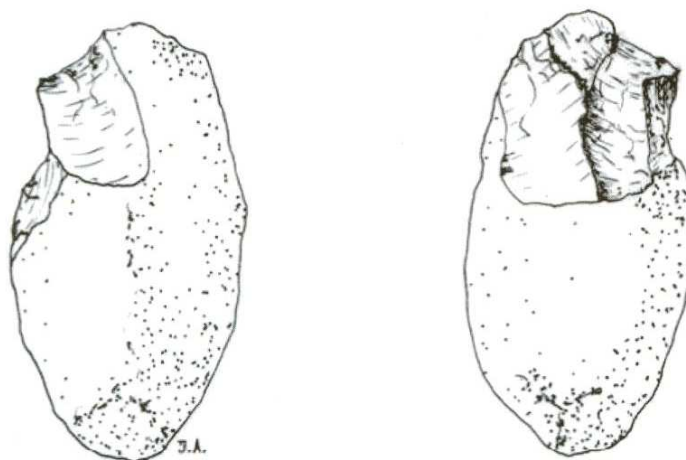
Ascla. Taló facetat. Material: quars

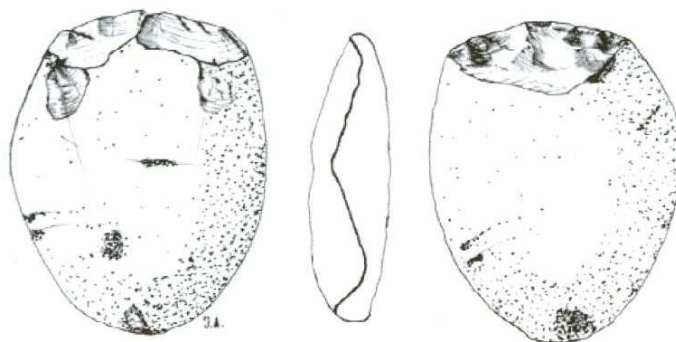
Ascla. Taló facetat. Material: quars

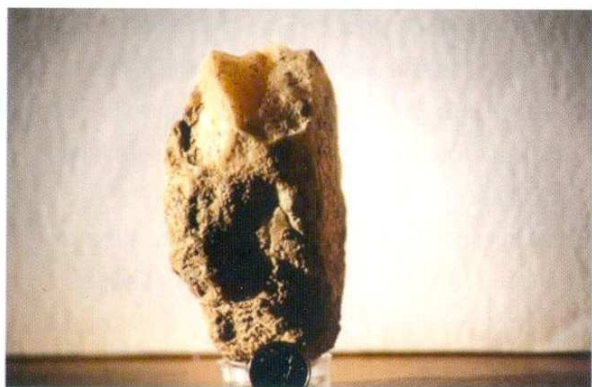
*Petit còdol. Talla bifacial.
Concrecions calcàries a la zona del tall. Material: calcedonia*

*Petit còdol. Talla bifacial.
Concrecions calcàries al còrtex i a la zona de tall.
Material: quars*

Còdol. Talla bifacial. Material: quarsita

Fauna

Entremig de les terres estretes de l'edifici on hi ha Palau II, juntament amb la indústria lítica van aparèixer dos fragments d'os, no podem afirmar en aquest cas que sortissin del nivell Paleolític, ja que no els vàrem trobar *"in situ"*, malgrat això presenten dues característiques que cal tenir en compte; el seu estat, un alt grau de fossilització i la seva fractura, han sofert un trencament intencionat. Pertanyen probablement a un os llarg (o sigui una extremitat). Recordem que els ossos es trinxaven per obtenir l'aliment que conté el seu interior (medul·la, greix, sang).

Fragment ossi de Palau II

Conclusions

L'aparició d'un conjunt de còdols tallats per una o dues cares, són el testimoni segur que aquest indret havia estat ocupat per avantpassats molt arcaics. L'emplaçament del campament reuneix característiques privilegiades, aigua molt a prop, ben assolellat i mirador excepcional des de on es podien vigilar els moviments dels ramats.

L'estació a l'aire lliure de Palau II, on l'home va desenvolupar les seves activitats de producció, fou una ocupació estacional de curta durada, que molt probablement es repetiria anualment seguint les migracions dels animals. Aquest grup humà formaria part de la comunitat que es movia prop de les riberes del Ter; en aquest àmbit l'Associació Arqueològica de Girona ha localitzat un gran nombre de jaciments situats entre Bescanó i Jafre.

Per les particularitats tècniques de la indústria lítica recuperada s'ha d'atribuir a la cultura dels còdols tallats (Pebble Culture) dels Paleolític inferior arcaic. Aquestes eines serviren per caçar i també per adobar i preparar les pells, tallar la fusta i per d'altres feines domèstiques.

Estudiant una per una les peces d'aquest jaciment es té la sensació de trobar-nos en l'origen, un viatge vertiginós fins a l'inici de la intel·ligència i la vida dels primers humans de les nostres terres.

L'estudi dels ganivets de pedra ens permet assegurar que estan produïts per poder esquarterar o aconseguir tallar la carn dels animals morts. La carn té una gran quantitat de proteïnes, però està protegida per la pell, els ganivets lítics que vàrem estudiar permetien a aquests homínids del Pleistocè aconseguir aliments.. Hem de recordar que abans de ser omnívors, els homínids van ser frugívors

(menjadors de fruits) i també folívors (de fulles). es a dir que érem éssers herbívors en el sentit més ample.

El nivell de la terrassa on s'han trobat les restes correspon al mateix de la IV del Puig d'en Roca i les indústries semblen perfectament correspondre a un mateix moment en el temps. Cal dir que es poca la quantitat d'instruments que s'estudien , per tant, la mostra és potser poc significatiu, però l'aparença que té el material recollit i l'estudi fet ens porta a dir que és la mateixa que presenten totes les indústries sobre terrassa en el Pleistocè mitjà en aquesta regió.

Aquesta síntesi ens podrà donar una idea de com foren els homes i les dones d'aquests anys incerts i de com visqueren en aquest rodal , que geològicament manté quasi intacta la seva estructura, cal dir però que els aiguamoxos, tolls, basses i estanys al pla devien abundar; el vent bufava en les mateixes condicions que avui dia ; el clima però era diferent.

De tota manera, com deia Josep Pla, que fou la veu recòndita de la consciència d'aquest país, encara hi ha molt de camp per córrer i molt de camí per caminar.

La residència universitària a tocar de la terrassa del Puig de Palau

Bibliografia

Canal, J. i Carbonell, E. (1989); *Catalunya Paleolítica*. Girona.

Canton, P. (1998); "La recerca duran 25 anys de L'A.A.G. en el camp del Paleolític" dins *Quadern de Treball número 9 de l'Associació Arqueològica de Girona*.

Canton, P. (2001); *Les comarques gironines del Paleolític als Visigots*. Girona.

Canton, P. i Moreno, A.(2003); Els axelians a Montaspre dins *Quadern de Treball número 11 de l'Associació Arqueològica de Girona*.

Canton, P. (2004); "El Paleolític inferior a Roses" dins *Quadern de Treball número 12 de l'Associació Arqueològica de Girona*.

Canton, P. (2005); *L'aigua i el primers humans al Pla de Salt*. Salt